Psychosociale problemen in een Alkense huisartsenpraktijk: een beschrijvend en toetsend onderzoek - Huidige aanpak en probleemanalyse in het kader van een meerjarig kwaliteitsverbeterend project

Haio: PEETERS Barbara , KUL
Promotor: DE LEPELEIRE Jan , KUL
Praktijkopleider: Poelmans Philip

Context: In een huisartsenpraktijk in Alken vormen patiënten met psychosociale problemen een aanzienlijke groep in de patiëntenpopulatie. De praktijkvisie stelt voor hen een kwaliteitsvolle huisartsgeneeskunde voorop, in samenwerking met gespecialiseerde psychosociale hulpverleners uit de regio. De gemotiveerde huisarts loopt in de dagelijkse praktijkvoering tegen obstakels en barrières aan. De aanpak door de huisarts in eigen beheer en de verwijzing en samenwerking met psychologen en psychiaters vereisen kwaliteitsverbeterende maatregelen.

Onderzoeksvraag: Hoe kunnen de verwijzing en de samenwerking tussen de huisarts en de regionale psychosociale hulpverleners uit de eerste en tweede lijn aangepast worden aan de ervaren behoeften van de huisarts in de praktijk en de patiënten met een psychosociaal probleem?

Methode: In de eerste fase van dit kwaliteitsverbeterend project werd een beschrijvend en toetsend onderzoek uitgevoerd. Aan de hand van een semigestructureerd diepte-interview met de huisarts werd de huidige aanpak in de praktijk opgetekend. Deze aanpak werd getoetst aan een op literatuur en voorbereidend onderzoek gestoeld voorstel tot algemeen plan van aanpak voor psychosociale problemen, dat eerder door de huisarts-in-opleiding werd ontwikkeld. In een probleemanalyse volgens het visgraatmodel, opgesteld op basis van het semigestructureerd diepte-interview, werd een overzicht van voorkomende barrières en moeilijkheden in de verwijzing naar psychosociale hulpverleners opgesteld. Daarna gebeurde een cross-sectionele bevraging van patiënten met psychosociale problemen. Hun beleving van de eigen aanpak door de huisarts en de verwijzing werd kwantitatief en kwalitatief geanalyseerd. De visies van de huisarts en de patiënten werden vergeleken en uit dit geheel werden knelpunten geïdentificeerd. Deze vormen de uitgangspunten voor voorstellen tot kwaliteitsverbetering in de aanpak van psychosociale problemen in de praktijk.

Resultaten: Empathisch luisteren, uitleg geven over het psychosociaal probleem, ideëën, bezorgdheden en verwachtingen (ICE) bevragen, advies geven inzake levensstijl en de patiënt emotioneel ondersteunen zijn aspecten van het minimum takenpakket dat door de huisarts goed wordt toegepast. De verwachtingen en de behoeften van de patiënten worden hierdoor ingevuld en hun tevredenheid over de aanpak door de huisarts is groot. Verwijzen en samenwerken met psychosociale hulpverleners zoals psychologen en psychiaters blijven frustraties met zich meebrengen. De huisarts hekelt de moeilijke toegang tot de gespecialiseerde zorg en het gebrek aan interdisciplinaire communicatie en overleg. De patiënten lijken weinig moeite te hebben met een intakegesprek, maar geven duidelijk het belang aan van de juiste match met hun hulpverlener. Zij vragen ook actieve opvolging door de huisarts na verwijzing. Zijn rol als vertrouwenspersoon is erg belangrijk. In de samenwerking heeft de huisarts nood aan meer terugkoppeling van informatie door de psycholoog/psychiater via het doorsturen van verslagen om de evolutie van de patiënt op te volgen.

Conclusie: De huisarts wordt veruit als eerste geconsulteerd door patiënten met psychosociale problemen. De uitvoering van het minimum takenpakket vormt de basis van elk psychosociaal

consult. Voor problemen die verder reiken dan zijn professionele expertise heeft de huisarts ondersteuning nodig van gespecialiseerde psychosociale hulpverleners. De samenwerking met hen vertoont verscheidene tekortkomingen. In de huisartsenpraktijk in Alken zijn het opstellen van een praktijkprotocol, het opmaken van een sociale kaart en het uitwerken van een samenwerkingsplan met de psychosociale hulpverleners eerstvolgende stappen met het oog op kwaliteitsverbetering. De implementatie van een eerstelijnspsycholoog op lange termijn kan worden onderzocht.